

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาล
ในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุขเขต 2 ไปปฏิบัติ**

**Correlated Factors of the Healthy City Policy of Municipalities in the Ministry
of Public Health District Area 2 Implementation**

**ศิริพัฒน์ คุณวุฒิจิรธรณ¹ และ สุธี ประศาสน์เศรษฐ²
Siriphath Khunwutthirithron¹ and Suthy Prasartset²**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ และ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุขเขต 2 ไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในเทศบาลทุกแห่ง ในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 352 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น .9705 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการศึกษาค้นพบพบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเมืองน่าอยู่ คิดเป็นอัตราร้อยละ 16.82 ของจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด และยังพบว่าจำนวนงบประมาณของเทศบาลที่ใช้ดำเนินงานเมืองน่าอยู่ คิดเป็นอัตราร้อยละ 4.29 ของงบประมาณทั้งหมดของเทศบาล ซึ่งนับว่าทรัพยากรทางการบริหารจัดการการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ที่น้อยมากและยังพบว่า ปัจจัยโครงสร้างบุคลากร งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย ภาพรวมส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ ร้อยละ 62.1 มีความคลาดเคลื่อนในการทำนายเท่ากับ .2587 สมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ได้นำเสนอในบทความนี้

คำสำคัญ: นโยบายเมืองน่าอยู่ เทศบาล กระทรวงสาธารณสุขเขต 2

¹คณบดีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

²อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Abstract

This research aims to: 1) study the level of implementation of the healthy city policy of municipalities in the ministry of Public Health District Area 2 and 2) Analyze factors of implementation of the healthy city policy in municipalities. The total samples of 352 were purposively selected. The reliability of the questionnaire item is .9705. Computer program was utilized for data analysis.

This research revealed that the number of authorities working for the healthy city policy implementation were 16.82% of all the personnel in the studied area and their budget was 4.29% which is very minimal indeed. Factor or structure, personnel, place / location, and material overall were analyzed. The Multiple Regression Analysis, found that budget, place, material and personnel are positively related at a .01 level which result in overall implementation of 62.1% (standardized error of the estimate = .2587) as appeared in this research article.

Keywords: Healthy City Policy, Municipality, Ministry of Public Health District Area 2

บทนำ

การดำเนินงานตามโครงการเมืองน่าอยู่เกือบ 30 ปีที่ผ่านมา มีการส่งเสริมและผลักดันนโยบาย แผนงาน หรือโครงการด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัตินั้น ยังมีเพียงส่วนน้อย เป็นผลทำให้นโยบาย แผนงานหรือโครงการต้องล้มเลิกไปในที่สุดก่อผลเสียหายต่อประเทศชาติหลายด้านด้วยกันคือ สิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ สิ้นเปลืองเวลาในการดำเนินนโยบายที่ผ่านมาแต่ต้องล้มเหลวและล้มเลิกไป ตลอดจนสิ้นเปลืองบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและการดำเนินนโยบายดังกล่าว (วรเดช จันทร์ศร, 2551: 21-24)

ปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยหนึ่งที่บ่งชี้ถึงความพร้อม และความสามารถในการดำเนินนโยบายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ปัญหาด้านสมรรถนะจะมีมากหรือน้อยยังขึ้นอยู่กับ

กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคลากร ปัจจัยทางด้านเงินทุน และปัจจัยทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ หากหน่วยงานมีในปริมาณที่ไม่เหมาะสมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ก็จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบกับอุปสรรคได้ ดังนั้นปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์การจึงแปรผันโดยตรงกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขณะที่กระแสการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และแนวนโยบายการพัฒนาตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ได้เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน และมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ตลอดจนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจให้กระจายตัวในระดับพื้นที่ มีการบริหารจัดการพื้นที่ที่เป็นเอกภาพและครบวงจร นอกจากนั้นในอีก 10 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศที่มีประชากรเกินกว่าครึ่งอาศัย

อยู่ในเขตเมือง ก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการ เพื่อให้ความเป็นเมืองเป็นโอกาสในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน บรรเทาปัญหาความยากจน ช่วยสนับสนุนภาคชนบท และรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อมไว้ได้ หากขาดมาตรการ “บริหารจัดการ” ที่เหมาะสม โอกาสดังกล่าวก็จะเป็นอุปสรรค ส่งผลกระทบต่อชุมชนและประชาชน

ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท และจังหวัดอ่างทอง เมื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานแล้วพบว่า พื้นที่กระทรวงสาธารณสุขเขต 2 มีพื้นที่ใกล้เมืองหลวง มีทางคมนาคมสะดวก แต่ละจังหวัดมีพื้นที่ขนาดเล็ก ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเหมาะสมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน จึงได้เลือกพื้นที่นี้ในการศึกษา แต่จากผลการประเมินของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ปี 2552 กลับพบว่าไม่มีเทศบาลในทุกระดับ รวมทั้งสิ้น 88 แห่ง มีเพียงเทศบาลเดียวเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน (ร้อยละ 1.15) จึงจำเป็นต้องศึกษาหาสาเหตุว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนี้ โดยเริ่มจากภายในองค์กรหรือกลุ่มข้าราชการซึ่งมีหน้าที่นำนโยบายมาปฏิบัติ ว่ามีปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นไปที่การจัดการ (Management Model) ที่ตั้งอยู่บนทฤษฎีองค์การ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าความสำเร็จขององค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านบริหารและด้านเทคนิคอย่าง

เพียงพอ นอกจากนี้องค์การยังต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณ ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาไปที่ผู้รับผิดชอบการนำนโยบายมาปฏิบัติในเทศบาลโดยตรง ทั้งผู้บริหารเทศบาลที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและข้าราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ โดยตรง เพื่อค้นหาว่าปัจจัยใดที่ทำให้นโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ ผลการวิจัยอาจใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการเข้ามาเป็นภาคีของสำนักงานสาธารณสุขกับเทศบาลในการพัฒนาเมืองและชุมชนที่จะประสานไปด้วยกัน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2558) ที่มีเป้าหมายหลักสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการเก็บข้อมูลวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งพื้นที่และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาสูงสุด จึงกำหนดเทศบาลทั้งหมดเป็นพื้นที่ในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดเจาะจงไปที่ผู้บริหารที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและข้าราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติโดยตรง จำนวน 4 คน ซึ่งประกอบด้วย

1. นายกเทศมนตรี ในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่เทศบาล
2. ปลัดเทศบาล ในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดของข้าราชการในเทศบาล
3. ผอ./หัวหน้ากองสาธารณสุข ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบนโยบายเมืองน่าอยู่โดยตรง และ
4. นักพัฒนาชุมชน ในฐานะผู้ประสานและพัฒนาคนในพื้นที่ โดยศึกษาเทศบาลทุกแห่งทั้งหมด 88 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 352 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรอิสระ** คือ ปัจจัยทรัพยากรทางการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์

2. **ตัวแปรตาม** คือ ผลการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ด้านด้านเมืองอยู่ดี ด้านคนมีสุข ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ด้านเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ ด้านการบริหารจัดการที่ดี

สมมติฐานของการวิจัย

1. โครงสร้างของเทศบาลส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ
2. บุคลากรของเทศบาลส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ
3. งบประมาณของเทศบาลส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ
4. สถานที่ของเทศบาลส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ

5. วัสดุอุปกรณ์ของเทศบาลส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ

6. ปัจจัยโครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ภาพรวมส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สุ่มสำรวจชื่อเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลที่อยู่ในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ทั้ง 4 จังหวัด (สิงห์บุรี ลพบุรี ชัยนาท และอ่างทอง)

2. ศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับการตรวจความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในระดับที่ยอมรับได้ (Cronbach's coefficient) เท่ากับ 0.9705 โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะของเทศบาล เป็นคำถามปลายเปิด ให้เติมคำลงในช่องว่าง จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทรัพยากรทางการบริหารจัดการของเทศบาล จำนวน 44 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ จำนวน 57 ข้อ

3. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปนำเสนอต่อประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย

ปทุมธานี เพื่อให้ทางมหาวิทยาลัยปทุมธานีออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยไปยังเทศบาลที่เป็นตัวอย่างประชากร

4. ประชุมทีมงานเพื่อทำความเข้าใจข้อคำถามและหัวข้อสัมภาษณ์เจาะลึก

5. ทีมงานออกเก็บแบบสอบถามตามแผนที่กำหนด และติดตามเก็บตกแบบสอบถามที่เก็บไม่ได้ตามแผนโดยผู้วิจัยใช้โทรศัพท์ไปประสานติดต่อและเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

6. นำเครื่องมือที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ครบถ้วน ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมา เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองนำอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ พบว่าอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเมืองนำอยู่ของเทศบาลมีจำนวนน้อยมาก ร้อยละ 16.82 ของจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดเทศบาล และยังพบอีกว่างบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานเมืองนำอยู่ของเทศบาล มีเพียงร้อยละ 4.29 ของงบประมาณทั้งหมดของเทศบาล โดยผู้วิจัยแยกสรุปผลการวิจัย ดังนี้

การศึกษาระดับการนำนโยบายเมืองนำอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ จำแนกตามปัจจัยทรัพยากร

ทางการบริหารจัดการของเทศบาล จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ และ วัสดุอุปกรณ์ พบว่า ภาพรวมมีระดับการปฏิบัติในระดับมาก โดยด้านโครงสร้างเป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามลำดับ และระดับผลการนำนโยบายเมืองนำอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ จำแนกตามตัวชี้วัดเมืองนำอยู่ จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการบริหารจัดการที่ดี พบว่า ภาพรวมมีระดับผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการที่ดีมีระดับผลการปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านเมืองนำอยู่ และด้านเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และวิเคราะห์ค่าความถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เพื่อหาลำดับความสำคัญของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการการนำนโยบายเมืองนำอยู่ไปปฏิบัติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและหารูปแบบ (Model) ที่มีค่าประสิทธิภาพการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) สูงที่สุด นำมาใช้ทำนายผลเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองนำอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวงสาธารณสุข เขต 2 ไปปฏิบัติ พบว่า สมการนำเข้าตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองนำอยู่ไปปฏิบัติ โดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (b) พบว่าปัจจัยด้านงบประมาณ (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยสูงสุด ($b=.267$) รองลงมาได้แก่ปัจจัยด้านสถานที่

(X_4) วัสดุอุปกรณ์ (X_5) บุคลากร(X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย ($b = .267, .164, .177, .168$) ตามลำดับ และสามารถทำนายผลดังนี้ ด้านงบประมาณ (X_3) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายผลได้ว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) มีผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 45.1 สถานที่ (X_4) เป็นปัจจัยที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 และสามารถทำนายผลได้ว่า ปัจจัยด้านสถานที่ (X_4) ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 34.9 วัสดุอุปกรณ์ (X_5) และบุคลากร (X_2) ได้รับการคัดเลือกตามมาสามารถทำนายผลได้ว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_5) และบุคลากร (X_2) ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 36.3 และ 40.8 ตามลำดับ

โดยปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) สถานที่ (X_4) วัสดุอุปกรณ์ (X_5) และบุคลากร (X_2) สามารถร่วมกันทำนายผลได้ว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติในภาพรวมมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 62.1 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว ($Adj.R^2$) เท่ากับ .449, .348, .362 และ .406 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ (SEE.) .2587 ซึ่งแสดงว่าเมื่อ ปัจจัยด้านงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร มีค่าสูงขึ้น ย่อมส่งผลต่อการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติสูงขึ้นด้วยสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังนี้

$$Y = .822 + .267(X_3)_{(.000)} + .164(X_4)_{(.000)} + .177 (X_5)_{(.000)} + .168 (X_2)_{(.000)}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของเทศบาล พบว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ของเทศบาล มีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายเมืองน่าอยู่เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังประกอบกับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในพื้นที่นั้นๆ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ในด้านงบประมาณและบุคลากรแบบบูรณาการองค์รวมเมืองน่าอยู่จึงจะสำเร็จมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Brewier and Deleon (1983, pp. 273 – 274) ที่กล่าวว่า การใช้ทรัพยากรที่ถูกต้อง จึงต้องคำนึงถึงการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการ รวมทั้งกลยุทธ์ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ข้อจำกัดซึ่งเกิดจากการมีทรัพยากรอย่างจำกัดนี้ มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก ข้อจำกัดนี้จำนวนเงินและเวลาที่จะต้องจัดสรรสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการกระจายทรัพยากรดังกล่าวอย่างเหมาะสมด้วย สอดคล้องกับ วรเดช จันทรศร (2551) ที่กล่าวว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ปัญหาด้านสมรรถนะจะมีมากหรือน้อยยังขึ้นอยู่กับปัจจัยย่อยอีกหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคลากรปัจจัยทางด้านเงินทุน และปัจจัยทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยทางด้านวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น

ในด้านปัจจัยทรัพยากรในการบริหารจัดการ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง บุคลากร

งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลมีความพร้อมในเรื่องงบประมาณ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติสูงสุด จึงทำให้เกิดความพร้อมทางปัจจัยทรัพยากรในการบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นการ จัดโครงสร้างองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการสร้างอาคารสำนักงาน จัดจ้างเจ้าหน้าที่ในการทำงานตามภารกิจซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของท้องถิ่นที่วางไว้ อย่างชัดเจนรวมทั้งมีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เทพศักดิ์ บุญรัตน์ (2536) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผล ของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรความพร้อมของทรัพยากรมีอิทธิพล และสามารถอธิบายความมีประสิทธิภาพได้มากที่สุดและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ

จากผลการศึกษา ยังต้องมีการพัฒนาปัจจัยทรัพยากรทางการบริหารจัดการมากขึ้นอีกเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างงบประมาณ บุคลากร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Robbin and Coulter (2002) ที่กล่าวว่าองค์การที่จะดำเนินภารกิจต่างๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด องค์การจะต้องมีความพร้อมในลักษณะของระบบบริหารการจัดการสมรรถนะขององค์การหรือความพร้อมขององค์การขึ้นอยู่กับปัจจัยอย่างน้อย 5 ปัจจัย ได้แก่

1. โครงสร้างขององค์การจะต้องมีความแข็งแกร่งทั้งภายนอกและภายใน

2. บุคลากรต้องมีจำนวนและคุณภาพพอเพียง
3. งบประมาณพอเพียง
4. วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี พอเพียง และ
5. อาคารสถานที่ ทำเล ที่ตั้ง เอื้ออำนวยต่อลักษณะงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ด้านโครงสร้าง เนื่องจากเทศบาลเป็นหน่วยงานที่มีภาระงานมาก จึงควรกำหนดอัตรากำลังตามโครงสร้างการบริหารงานให้พอเพียงต่อการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ รวมถึงมีการบรรยายลักษณะงาน (Job Description) ที่ชัดเจน พร้อมมีคู่มือการปฏิบัติงาน

2. ด้านบุคลากร เทศบาลควรมีการจัดระบบพี่เลี้ยงแก่บุคลากรใหม่เพื่อการเรียนรู้งานที่ปฏิบัติและวิถีชีวิตภายในหน่วยงาน อีกทั้งมีการจัดอบรมปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ ให้ทราบเกี่ยวกับพันธกิจและบทบาทหน้าที่ เพื่อสร้างพันธสัญญาให้แก่บุคลากรในการมุ่งมั่นไปสู่การบรรลุซึ่งวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กรในการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ

3. ด้านงบประมาณ เทศบาลจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณระหว่างค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับค่าใช้จ่ายงานบริหารอยู่ในระดับเหมาะสม และมีการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะงบประมาณดำเนินงานเมืองน่าอยู่ต้องจัดสรรเพิ่มและอาจทำแผนบูรณาการกับโครงการนโยบายอื่นๆ

4. ด้านสถานที่ เทศบาลควรมีอาคารสำนักงานที่มีสภาพกว้างขวาง เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน อีกทั้งสภาพแวดล้อมภายใน เช่น ห้องทำงานของบุคลากร ควรมีบรรยากาศที่ดีเพื่อจูงใจ

ให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยจัด
สถานที่ตามโครงสร้างงานด้วยบุคลากรภายในเอง

5. ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ
เครื่องใช้ ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ
เครื่องใช้ที่มีคุณภาพเพียงพอต่อการทำงาน รวมถึง
การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ให้เหมาะสมกับ
งานตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยประเมินผลโดยการใช้
รูปแบบการประเมินผลของซีป (CIPP Model) หรือ

รูปแบบอื่นๆ จะทำให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่อง
ของพลังชุมชนกับการพัฒนาเมือง เพื่อที่จะนำ
ผลการวิจัยไปปรับปรุงในครั้งต่อไปให้เกิด
ประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการนำ
นโยบายเมืองนำอยู่ของเทศบาลในพื้นที่กระทรวง
สาธารณสุข เขต 2 กับเทศบาลในพื้นที่กระทรวง
สาธารณสุข เขตอื่น เพื่อพัฒนาการบริหารจัด
การเมืองนำอยู่ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละ
ชุมชน/ท้องถิ่น

บรรณานุกรม

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2536). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการ
แก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร.**

ดุขฎิณีพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุขฎิณีบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร.

วรเดช จันทร์ศร. (2551). **ทฤษฎี การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค
จำกัด.

Brewer, G. D. and de Leon, P. (1983). **The Foundations of Policy Analysis.** Ridewood,IL : Dorsey

Robbins, S.P., & Coulter, M. (2002). **Management.** (8th ed). Englewood, New Jersey : Prentice-Hall.